

цифрову економіку також і в міжнародній перспективі, не обмежуючись лише однією країною або сферою.

Список використаних джерел:

1. Ernst, D. The evolution of a «digital» economy: research issues and policy challenges. *Economia e politica industriale*. 2001. №. 110. P. 127-138 URL: https://www.francoangeli.it/riviste/Scheda_rivista.aspx?IDArticolo=17153.
2. Brynjolfsson Erik, Kahin Brian Understanding the Digital Economy: Data, Tools, and Research MIT Press's Direct. 2000. URL: <https://doi.org/10.7551/mitpress/6986.001.0001>.
3. Jiang, X. Digital economy in the post-pandemic era. *Journal of Chinese Economic and Business Studies*. 2020. №. 18 (4). P. 333-339. <https://doi.org/10.1080/14765284.2020.1855066/>.
4. Purnomo Agung et al. Digital economy research: Thirty-five years insights of retrospective review. *Procedia Computer Science*. 2022. Vol. 197. P. 68-75 URL: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.12.119>.

Вакуленко В. О., д-р екон. наук Джусов О. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ**

Сучасний світовий порядок зазнав великих змін з початком розбудови інформаційного суспільства. Сьогодні цифрові технології залучені майже до кожної сфери життя людей. Тому, діджиталізація державних послуг є неминучим процесом, а розширення використання цифрових технологій матиме суттєвий вплив на їхню якість та доступність. Перехід на онлайн-платформи та використання нових технологій відкриває нові можливості оптимізації процесів надання послуг, підвищення їхньої ефективності та зручності для громадян. Відомо, що українські ІТ-фахівці входять до п'ятірки найкращих ІТ-аутсорсерів світу, що свідчить про значний потенціал галузі.

В сьогоденних реаліях, технології стають трендом та вносять істотні зміни в наше суспільство, яке вже вийшло за рамки своєї розбудови та фактично вже стало цифровим. Цю актуальну досліджують багато хто з науковців, серед яких, в першу чергу, слід зазначити Бочарова Ю.Г., Чернегу О.Б., Кожухова Т.В. [1], Муленка В., Дячек О.Ю., Доценка А.В., [3], Разумей Г.О. [4], Охрименка Б.О. та багато інших. Така кількість досліджень свідчить про високу значимість теми, тому необхідно її вивчати більш глибоко.

В Україні термін «державні послуги» визначається як результат виконання державними органами своїх функцій та зобов'язань перед громадянами. Вони являють собою поєднання управлінських та адміністративних дій, спрямованих на задоволення потреб населення та забезпечення реалізації їхніх прав і обов'язків.

Аналізуючи вітчизняну практику, слід зазначити, що початок впровадження електронного врядування припав ще на 2003 рік. Тоді було розпочато реалізацію інформаційної системи «Електронний уряд». В 2010 році було прийнято Концепцію розвитку електронного врядування, але на жаль ці кроки не принесли суттєвих змін в розвиток діджиталізації державних послуг. І тільки коли у 2018-2020 роках була прийнята Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України та план заходів щодо її реалізації, в справі розвитку цифровізації нашої держави відбувся якісний перелом.

Концепцією було визначено такі напрямки розвитку цифровізації [4]:

- подолання цифрового розриву шляхом розвитку цифрових інфраструктур;
- розвиток цифрових компетенцій; впровадження концепції цифрових робочих місць;
- цифровізація реального сектору економіки (розвиток Індустрії 4.0);
- реалізація проектів цифрових трансформацій;
- громадська безпека;
- освіта;
- сфера охорони здоров'я;
- туризм;
- електронна демократія;
- екологія та охорона навколишнього середовища;
- життєдіяльність міст (побудова smart-city);
- безготівкові розрахунки;
- гармонізація з європейськими та світовими науковими ініціативами;
- державне управління.

У 2019 році було створено Міністерство цифрової трансформації України, яке мало відповідати за розробку та впровадження цифрової політики в державі. Саме це стало поштовхом до подальшого розвитку України в сфері цифровізації.

Том 6. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Це міністерство і сьогодні відповідає за подальший розвиток діджиталізації в публічному управлінні.

Оскільки Україна все ще знаходиться на етапі адаптування до технологічних і суспільних потреб, у нас є всі підстави вивчати досвід провідних країн світу. У (табл.1) зображена динаміка індексу цифрової економіки та суспільства в країнах Європейського Союзу.

Таблиця 1

Динаміка індексу цифрової економіки та суспільства в країнах Європейського Союзу

Країни	DESI								
	2015 р.			2020 р.			Δ		
	індекс	місце	GAP	індекс	місце	GAP	індекс	місце	GAP
Європейський Союз	38,9	-	61,1	52,6	-	47,4	13,7	-	-13,7
Фінляндія	56,7	1	43,3	72,3	1	27,7	15,6	0	-15,6
Швеція	55,1	3	44,9	69,7	2	30,3	14,6	1	-14,6
Данія	57,1	2	42,9	69,2	3	30,8	12,1	-1	-12,1
Нідерланди	51,2	4	48,8	67,6	4	32,4	16,4	0	-16,4
Мальта	46,5	6	53,5	62,7	5	37,3	16,2	1	-16,2
Ірландія	43,2	10	56,8	6,8	6	38,2	18,6	4	-18,6
Естонія	48,7	5	51,3	61,1	7	38,9	12,4	-2	-12,4
Велика Британія	45,7	7	54,3	60,4	8	39,6	14,7	-1	-14,7
Бельгія	42,9	9	57,1	58,8	10	41,2	15,9	-1	-15,9
Люксембург	44,7	8	55,3	57,9	9	42,1	13,2	-1	-13,2

Джерело: [1].

Доцільність вивчення досвіду країн, що є лідерами у цифровізації державних послуг пояснюється такими факторами:

1. Країни-лідери у сфері діджиталізації держпослуг напрацювали чимало корисних підходів, методик та технологічних рішень, які можна адаптувати до місцевих реалій.

2. Впровадження перевірених часом та ефективних рішень з діджиталізації державних послуг, якими задоволені громадяни інших країн, сприяє більшій довірі суспільства.

3. Ретельне вивчення та імплементація кращого міжнародного досвіду в діджиталізації державних послуг дозволе скоротити витрати. Серед країн із

найвищим рівнем розвитку діджиталізації у сфері державних послуг необхідно відмітити Естонію, Велику Британію, Іспанію, Данію, Фінляндію та Латвію. Ці країни цікаві своїм шляхом впровадження та розвитку цифровізації.

Естонія вважається однією з найбільш діджиталізованих країн світу. Як показав досвід цієї країни, 99% державних послуг можна отримати в онлайн-форматі. Там створено єдину платформу державних послуг, через яку громадяни можуть звертатися до будь-якої установи, підписувати документи цифровим підписом, сплачувати податки тощо. Естонія інвестує значні кошти у розвиток штучного інтелекту для оптимізації державного управління. Країна змогла досягти істотної економії ресурсів, посилити прозорість, полегшити взаємодію громадян і бізнесу з державою, та стати привабливим інвестиційним майданчиком завдяки повній цифровізації державного сектору.

Великобританія також активно впроваджує цифрові технології в державний сектор. Наприклад, штучний інтелект використовуються для оброблення податкових декларацій, а інтелектуальні алгоритми допомагають спрощувати адміністративні процеси. В Великій Британії переведення державних послуг у цифровий формат посприяло економії коштів, поліпшенню послуг для громадян та розширенню аналітичних можливостей держави.

В грудні 2023 року Україна, Великобританія та Естонія підписали меморандум про цифрове співробітництво. «Головна мета меморандуму – знайти спільні цифрові рішення, щоб подолати сучасні виклики. У фокусі знаходиться штучний інтелект і відкриті дані...» – розповів Михайло Федоров, віце прем'єр-міністр, міністр цифрової трансформації України. Угода дасть можливість швидко й ефективно обмінюватися досвідом та реалізовувати спільні діджитал-проекти. Таким чином, ми зможемо поділитись вітчизняним досвідом та отримати цінну допомогу від країн-партнерів.

Звичайно, процес діджиталізації державних послуг має свої виклики та ризики. Це і проблеми кібербезпеки, і питання захисту персональних даних, і технологічна неосвіченість частини громадян. Проте досвід багатьох країн світу демонструє, що ці проблеми цілком вирішувані. Діджиталізація відкриває нові можливості для підвищення якості та доступності державних послуг. Це економічно ефективний процес, який за рахунок автоматизації та штучного інтелекту дозволяє спростити

взаємодію громадян та держави. Досвід провідних країн демонструє величезний потенціал діджиталізації в державному секторі. Проте важливо вирішувати супутні виклики щодо захисту даних та цифрової грамотності населення, а для цього буде корисно використати досвід країн-партнерів, а саме Естонії та Великої Британії.

Список використаних джерел:

1. Бочарова, Ю. Г., Чернега, О. Б., & Кожухова, Т. В. (2021). Діджиталізація та цифрові трансформації в ЄС. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУЕТ*, № 2 (42). С. 6-19. <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.2.1>.
2. DESI by components. URL: <https://digital-agenda-data.eu/charts/desicomponents#chart=%22indicator%22:%22desi%22,%22breakdown-group>.
3. Дячек О.Ю., Доценко А.В., Цифрові інструменти як один з факторів бізнес-дослідження підприємств: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Сучасні проблеми соціальноекономічного розвитку та шляхи їх подолання», 23-24 квітня 2021 року, м. Харків: Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2021. С. 380-383.
4. Разумей Г.Ю., Разумей М.М. (2020). Діджиталізація публічного управління як складник цифрової трансформації України. *Публічне адміністрування та митне адміністрування*. № 2 (25), С. 139-145. <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2020/2/27.pdf>.
5. Положення про Міністерство цифрової трансформації України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF>.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>.
7. Газета «День» Україна, Британія та Естонія уклали меморандум про розвиток цифровізації 13 грудня, 18:56 URL: <https://day.kyiv.ua/news/131223-ukrayina-brytaniya-ta-estoniya-uklaly-memorandum-pro-rozvytok-tsyfrovizatsiyi>.
8. Охріменко Б.О. Розвиток діджиталізації в країнах ЄС та Україні. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2021. № 1 (17). С. 40-48.

Канд. екон. наук Волкова В. В., Комисарик Є. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сучасні підприємства стикаються з постійними викликами та змінами в конкурентному середовищі. З урахуванням динамічності ринку та посиленої конкуренції, необхідність ефективного управління підприємством в умовах конкурентного середовища стає більш актуальною. Саме тому обрана тема виправдовує свою значущість і потребує глибокого аналізу.